

LAKIALOITE 3/2012 vp

Laki holhoustoimesta annetun lain 29 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

Holhoustoimesta annetun lain (442/1999) 5 luvun alkupykälä 29 § sisältää pääsäännön edunvalvojan kelpoisuudesta edustaa päämiestään omaisuus- ja varallisuusasioissa. Pykälä antaa edunvalvojalle yleisluonteisen määräämisvallan toimia päämiehen nimissä tämän omaisuutta ja taloutta koskevissa asioissa. Eräissä lain 5 luvun myöhemmissä pykälissä, kuten 32, 34, 38 ja 39 §:ssä, on säädetty tiettyjä rajoituksia edunvalvojan sanotulle kelpoisuudelle.

Juuri mainituista rajoitussäännöksistä huolimatta lakiin on jäänyt aukko, joka käytännössä merkitsee edunvalvojalle liian laajaa määräämisvaltaa päämiehen sellaisen omaisuuden suhteen, joka on päämiehen asunnossa sijaitsevaa rahallisesti vähäarvoista mutta tunnearvoltaan merkittävää asuntoirtoimistoa. Tällaista omaisuutta ovat esimerkiksi päämiestä ja hänen sukulaisiaan esittävät valokuvat sekä perintöastiat ja muut suvussa perintönä siirtyneet esineet, jollaisilla ei useinkaan ole huomattavaa taloudellista arvoa, mutta joilla usein on merkittävää tunnearvoa päämiehelle ja sukulaisille. Esineillä voi myös suvun historiasta kertovina olla oma tunnearvonsa ja joskus yleisempääkin kulttuurihistoriallista informaatioarvoa.

Käytännössä on esiintynyt monia tapauksia, joissa täysi-ikäisen, usein jo iäkkäänkin päämiehen jouduttua kodistaan laitoshoitoon edunvalvoja on keneltäkään kysymättä hävittänyt tai realisoinut sanotunlaista asuntoirtoimistoa, jolloin on tapahtunut merkittävien tunnearvojen menetystä. Holhousviranomaisella tai kenellä-

kään muulla ei ole edes jälkikäteen mahdollisuutta puuttua taloudellisesti arvottomiksi katsottujen esineiden katoamiseen asunnosta.

Kuvattu holhoustoimilain puutteellisuus on poistettavissa täydentämällä lain 29 §:n 1 momenttia lisälauseella. Siinä asetettaisiin edunvalvojan valtuuksia rajoittava suostumusvaatimus kerrotun tyyppisen asuntoirtoimiston suhteen. Lakiehdotuksen mukaan täysi-ikäisen päämiehen edunvalvoja tarvitsisi sanotun asuntoirtoimiston hävittämiseen tai realisoimiseen päämiehen suostumuksen. Jollei päämies pystyisi ymmärtämään asian merkitystä, suostumus olisi saatava päämiehen kaikilta perillisasemassa olevilta sukulaisilta, aivan kuten perinnönjaossa. Perintökaaren (40/1965) 2 luku osoittaa, että ovat tällaisia sukulaisia. Jos päämies on naimisissa, suostumus on saatava myös puolisoilta, mikäli tämä ymmärtää asian merkityksen.

Ehdotettu suostumusvaatimus koskisi sekä sellaisia edunvalvoja, jotka valikoituvat päämiehen sukulaisista tai muusta hänen omaispiiristään, että myös sellaisia ulkopuolisia edunvalvoja, joista säädetään laissa holhoustoimen edunvalvontapalvelujen järjestämisestä (575/2008). Mikäli kaikkia suostumuksia ei saataisi, edunvalvoja joutuisi varastoimaan kyseisen tyyppisen asuntoirtoimiston esimerkiksi asunnon realisoimisen yhteydessä.

Tässä yhteydessä ei pidetä tarpeellisena ehdottaa vastaavaa rajoitusta sellaisen valtuutetun kelpoisuuteen, jota tarkoitetaan laissa edunvalvontavaltuutuksesta (648/2007). Sanotuissa tu-

levaisuuden varalle perustetuissa valtuutussuh- teissa päämies voi valtuutuksen ehdoissa turva- ta intressinsä sellaisen asuntoirtoimistonsa suh- teen, jota tässä lakialoitteessa tarkoitetaan. Li- säksi mainitun erityislain mukainen valtuutus yleensä perustuu päämiehen tuntemaan erityi-

seen luottamukseen hänen itsenä valitsemaa val- tuutettua kohtaan.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan la- kiehdotuksen:

Laki

holhoustoimesta annetun lain 29 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan holhoustoimesta annetun lain (442/1999) 29 §:n 1 momentti seuraavasti:

29 §

Edunvalvojalla on kelpoisuus edustaa pää- miestään tämän omaisuutta ja taloudellisia asioi- ta koskevissa oikeustoimissa, jollei tuomiois- tuin ole tehtävää antaessaan toisin määrännyt tai jollei toisin ole säädetty. Täysi-ikäisen henkilön edunvalvoja ei kuitenkaan saa määrätä päämie- hensä tavanmukaisesta asuinirtaimistosta ilman päämiehen suostumusta tai, jos päämies ei kyke-

ne ymmärtämään asian merkitystä, ilman pää- miehen perintökaaren (40/1965) 2 luvussa tar- koitettujen sukulaisten ja päämiehen puolison suostumusta.

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

Helsingissä 10 päivänä helmikuuta 2012

Pentti Kettunen /ps
Kauko Tuupainen /ps
Osmo Kokko /ps